

[Schmidt.]

af Lærernes Lønninger. Det samme Tilskud har vi ikke her, vi kan regne med at modtage 50 Kr. pr. Barn, hvilket i heldigste Tilfælde, naar man har en privat Skole med 30 Børn, som kan besørges af een Lærer, og Læreren er en meget ung Mand, vil sige, at det offentlige Tilskud omtrent svarer til 1500 Kr., at det altsaa vil komme tæt henimod de 60 pCt. Men det er ogsaa det allerheldigste Tilfælde, man kan konstruere. Har man derimod 10 eller 15 Børn eller 40, hvor man skal ansætte to Lærere, og er det en ældre Lærer, passer det slet ikke, saa er de 60 pCt. langt over, hvad man hidtil har brugt her.

Den anden Ting er, at den preussiske Maade at ordne Skoleforholdene paa for det danske Mindretal giver Mulighed for højere Privatskoler, for hvad man her kalder Gymnasier, og ogsaa for Realskoler. Den eneste Betingelse er, at Eleverne skal udvise tilstrækkeligt Kendskab til det tyske Sprog. I øvrigt har de alle de andre gunstige Betingelser, som man giver de højere Skoler.

Det er de to Ting, som er uheldigere ordnet her end dér, og som vore Ønsker særlig gælder. Nu er jeg ikke af den Mening, at naar man vil ordne saadanne Forhold, skal man ordne dem allerførst under Hensyn til, hvad andre Stater gør. Det ligger meget nær at spørge, hvad andre Stater gør, men selvfølgelig er det første Spørgsmaal: Hvad byder Statens Interesser, den danske Stats Interesser? Ud fra dette Synspunkt har jeg ogsaa altid behandlet Sagen, og jeg er af den Overbevisning, at naar vi faar Selvforvaltning paa det kulturelle Omraade indenfor den danske Stat, tjenes dermed den danske Stat allerbedst. Det er blevet sagt, at det vil blive en Stat i Staten, men det er efter min Mening hen i Vejret, det vil blive en Gren af den danske Statsforvaltning, som den danske Stat betror os og lægger i vore Hænder. Det er en anden Synsmaade; jeg tror, det er den rigtige, og det er den, man maa ønske anlagt. Men ved Siden af, at man skal se paa sine egne Interesser og paa sin egen Stats Interesser og danne sig en Tanke om, hvorledes det bedst kan ordnes, ligger det alligevel nær, som jeg har sagt, at se paa de andre Stater og især ogsaa paa Naboen, allermest naar Naboen har de samme Forhold som vi, allermest naar det er saadan, at man i Danmark har et tysk Mindretal og dér et dansk Mindretal. Nu er det bekendt, at Preussen en Gang har tilbudt at slutte en gensidig Traktat om disse Forhold. Det

har Danmark ikke ønsket, men Danmark har ønsket at drøfte Sagerne netop med det Øjemed, at man maaske paa Grund af en saadan Drøftelse kunde komme til at tilpasse Forholdene til hinanden. Derfor ligger det nær, at jeg saa siger: Se, nu er Preussen gaaet et Skridt fremad, kan man saa ikke tale om ogsaa her at gøre et Skridt fremad? Den Indvending, man altid er kommet med, hver Gang jeg ønskede noget paa dette Omraade, har været: Det kan der slet ikke være Tale om, saa længe Forholdene ikke er mindst lige saa gode ovre paa den anden Side. Dermed opfordrede De mig til ligefrem at vise hen paa det Eksempel og sige: Tag det med i Betragtning, naar I tager Stilling til dette Lovforslag, som jeg her har forelagt.

Jeg tror, at jeg tilstrækkeligt har fremhævet det ene Synspunkt, som jeg saa ofte har haft Lejlighed til at fremhæve, at vi altsaa forlanger tyske Skolekommissioner ved tyske kommunale Skoler eller Skoleklasser. Det var det første. Det andet er saa Skolevæsenet. Dér vil jeg allerførst fremhæve, som jeg ogsaa gjorde, da jeg forelagde Lovforslaget, at det tyske Skolevæsen er et nødvendigt Led i Ordningen af de tyske Skoleforhold i det hele taget. Det er anderledes her end ved Privatskoler ellers i Danmark. Privatskolerne i Danmark er jo i Almindelighed en Ventil for en aandelig Strømning, for nogle Mennesker, der vil have deres Interesser varetaget paa deres private Maade. Ellers har man jo Lov til at sende Børnene til danske Skoler, og ikke blot Lov til det, men overalt Mulighed derfor. Men indenfor de sognevis ordnede kommunale Skoler har vi maaske Mulighed for at sende Halvdelen af vore Børn i tyske Skoler, Resten ikke; derfor er Privatskolen dér et nødvendigt Led. Og De har jo lagt Mærke til, at vi med begge Hænder griber efter denne Mulighed og i stigende Grad udbygger vort tyske Skolevæsen; det er vi nødt til at gøre. Men netop af den Grund synes jeg ogsaa, det er rimeligt, at man giver disse tyske Privatskoler større Tilskud, end man ellers i Almindelighed gør i Danmark overfor Privatskoler, netop fordi det er et nødvendigt Led i vort Skolevæsen. Naar man i det hele taget anerkender, at det tyske Mindretal maa have det Ønske og have en Ret til at sende Børn ud af tyske Hjem til tyske Skoler, er det et nødvendigt Led.

Naar jeg saa ikke har sagt et Stats-tilskud af 60 pCt. af Udgifterne til Lærrelønninger, som de har givet derovre,